Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

31. května 2017 *

„Kasační opravný prostředek — Státní podpora — Rozhodnutí o odložení — Odmítnutí Evropské komise pokračovat v přezkumu stížnosti navrhovatelky — Neexistence podpory po ukončení předběžné fáze přezkumu — Čistě potvrzující rozhodnutí — Podmínky legality zrušení rozhodnutí o odložení jeho autorem *ab initio*“

Ve věci C-228/16 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, podaný dne 22. dubna 2016,

Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE (DEI), se sídlem v Athénách (Řecko), zastoupená E. Bourtzalasem, avocat, A. Oikonomou, E. Salakem, C. Synodinosem a C. Tagarasem, dikigoroi, jakož i D. Waelbroeckem, avocat,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelka),

přičemž další účastnicí řízení je:

Evropská komise, zastoupená A. Bouchagiarem a É. Gippini Fournierem, jako zmocněnci,

žalovaná v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení R. Silva de Lapuerta, předsedkyně senátu, E. Regan, J.-C. Bonichot (zpravodaj), A. Arabadžev a C. G. Fernlund, soudci,

generální advokát: M. Wathelet,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 16. února 2017,

vydává tento

* Jednací jazyk: řečtina.

Rozsudek

1 Kasačním opravným prostředkem navrhuje společnost Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE (DEI) zrušení usnesení Tribunálu Evropské unie ze dne 9. února 2016, DEI v. Komise (T-639/14, nezveřejněné, EU:T:2016:77, dále jen „napadené usnesení“), kterým Tribunál rozhodl, že v případě žaloby znějící na zrušení rozhodnutí Komise obsažené v dopise COMP/E3/ON/AB/ark *2014/61460 ze dne 12. června 2014, jímž se odmítají stížnosti DEI týkající se státní podpory (dále jen „rozhodnutí ze dne 12. června 2014“), již není namístě rozhodnout ve věci samé.

Právní rámec

2 Nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku [108 SFEU] (Úř. věst. 1999, L 83, s. 1; Zvl. vyd. 08/01, s. 339), které bylo platné ke dni přijetí rozhodnutí ze dne 12. června 2014, v článku 4, nadepsaném „Předběžné přezkoumání oznámení a rozhodnutí Komise“, stanovilo:

„1. Komise přezkoumá oznámení ihned po jeho obdržení. Aniž je dotčen článek 8, Komise přijme rozhodnutí podle odstavců 2, 3 nebo 4.

2. Shledá-li Komise po předběžném přezkoumání, že oznámené opatření není podporou, zaznamená tento nález ve formě rozhodnutí.

3. Shledá-li Komise po předběžném přezkoumání, že nejsou vzneseny žádné pochybnosti o slučitelnosti oznámeného opatření s [vnitřním] trhem, pokud opatření spadá pod [čl. 107 odst. 1 SFEU], rozhodne, že opatření je slučitelné s [vnitřním] trhem (dále jen ‚rozhodnutí nevznášet námitky‘). Rozhodnutí blíže určí, která výjimka podle Smlouvy byla použita.

4. Shledá-li Komise po předběžném přezkoumání, že existují pochybnosti o slučitelnosti oznámeného opatření s [vnitřním] trhem, rozhodne o zahájení postupu podle [čl. 108 odst. 2 SFEU] (dále jen ‚rozhodnutí zahájit formální vyšetřovací řízení‘).

[…]“

3 Článek 13 tohoto nařízení, nadepsaný „Rozhodnutí Komise“, v odstavci 1 stanovil:

„Přezkoumání možné protiprávní podpory je zakončeno přijetím rozhodnutí podle čl. 4 odst. 2, 3 nebo 4. […]“

Skutečnosti předcházející sporu a rozhodnutí ze dne 12. června 2014

4 Společnost DEI je výrobcem elektřiny v Řecku. Mezi její klienty mimo jiné patří společnost Alouminion SA. V důsledku sporu mezi těmito dvěma společnostmi o sazbě za elektřinu dodávanou společností DEI stanovil řecký energetický regulační úřad dočasnou sazbu. Ve stížnosti zaslané Komisi dne 15. června 2012 společnost DEI uvedla, že ji tato sazba zavazuje k dodávkám elektřiny pro společnost Alouminion za cenu nižší, než je cena tržní, což představuje protiprávní státní podporu.

5 Dne 31. října 2013 stanovil rozhodčí soud ustanovený společnostmi DEI a Alouminion se zpětnou účinností sazbu za elektřinu dodávanou společností DEI, která byla ještě nižší než sazba dočasně stanovená řeckým energetickým regulačním úřadem.

6 Dne 23. prosince 2013 podala společnost DEI druhou stížnost ke Komisi, přičemž tvrdila, že i rozhodčí nález je státní podporou.

7 Dne 6. května 2014 zaslala Komise společnosti DEI předběžné posouzení, podle kterého nebylo třeba pokračovat v přezkumu stížnosti ze dne 23. prosince 2013 z důvodu, že rozhodčí nález není opatřením přičitatelným státu a neposkytl společnosti Alouminion žádnou výhodu. Společnost DEI zaslala v odpovědi dopisem ze dne 6. června 2014 Komisi dodatečné připomínky.

8 Rozhodnutím ze dne 12. června 2014, které Komise zaslala společnosti DEI ve formě dopisu, tuto společnost mimo jiné informovala, že připomínky uvedené v dopise ze dne 6. června 2014 nezpochybnily předběžné posouzení obsažené v dopise ze dne 6. května 2014 a že „útvary GŘ pro ‚hospodářskou soutěž' proto dospěly k závěru, že tato informace nebyla dostatečná pro to, aby odůvodnila nové šetření stížnosti."

Žaloba k Tribunálu a napadené usnesení

9 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 22. srpna 2014 se společnost DEI domáhala zrušení rozhodnutí ze dne 12. června 2014.

10 Dopisem ze dne 7. října 2014 zaslanému kanceláři Tribunálu požádala navrhovatelka společně s Komisí o pozastavení probíhajícího řízení na dobu šesti měsíců, a to do 7. dubna 2015, aby Komise mohla znovu přezkoumat otázky uplatněné v žalobě. Předseda čtvrtého senátu Tribunálu této žádosti vyhověl usnesením ze dne 24. října 2014.

11 Dne 25. března 2015 přijala Komise rozhodnutí C (2015) 1942 final týkající se údajné státní podpory SA.38101 (2015/NN) (ex 2013/CP) ve prospěch společnosti Alouminion SA na základě rozhodčího nálezu ve formě sazeb za elektřinu, které byly nižší než náklady (dále jen „rozhodnutí ze dne 25. března 2015").

12 Komise dopisy ze dne 27. dubna 2015 a ze dne 19. června 2015 zaslanými kanceláři Tribunálu navrhla, aby Tribunál rozhodl, že v návaznosti na rozhodnutí ze dne 25. března 2015 se žaloba podaná proti rozhodnutí ze dne 12. června 2014 stala bezpředmětnou a již není namístě o ní rozhodnout. Navrhovatelka předložila dopisem ze dne 3. července 2015 Tribunálu svá vyjádření k tomuto návrhu.

13 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 29. června 2015 se navrhovatelka domáhala zrušení rozhodnutí ze dne 25. března 2015, přičemž tato žaloba byla předmětem věci DEI v. Komise (T-352/15) projednávané Tribunálem.

14 V napadeném usnesení Tribunál konstatoval, že není namístě rozhodnout o žalobě na neplatnost podané proti rozhodnutí ze dne 12. června 2014 z důvodu, že rozhodnutí ze dne 25. března 2015 jej zrušilo a formálně nahradilo.

15 Podle Tribunálu neumožňovaly argumenty navrhovatelky dotčený závěr zpochybnit.

16 Zaprvé Tribunál rozhodl, že mu nepřísluší rozhodovat o legalitě rozhodnutí ze dne 25. března 2015, jež požívá presumpce legality aktů orgánů, dokud není zrušeno jeho autorem *ab initio*. Tribunál tak odmítl argument, že toto rozhodnutí je protiprávní, a předmět žaloby ve věci T-639/14 je tedy zachován.

17 Zadruhé Tribunál vyvrátil tvrzení navrhovatelky, že má i nadále právní zájem na podání žaloby s cílem zabránit tomu, aby v budoucnu nedocházelo k uplatněné protiprávnosti. Podle Tribunálu nebyla tato údajná protiprávnost, a sice neexistence přičitatelnosti dotčeného opatření státu, v rozhodnutí ze dne 12. června 2014 zahrnuta. Otázka, zda navrhovatelka prokázala porušení pravidel v oblasti státních podpor, je v každém případě předmětem žaloby proti rozhodnutí ze dne 25. března 2015.

18 Konečně zatřetí Tribunál konstatoval, že již nebylo namístě rozhodnout o žalobě, pokud se týkala stížnosti ze dne 15. června 2012, protože Komise svým rozhodnutím ze dne 25. března 2015 tuto stížnost implicitně zamítla.

Návrhová žádání účastnic řízení

19 Kasačním opravným prostředkem společnost DEI navrhuje, aby Soudní dvůr:

— zrušil napadené usnesení;

— nařídil vrácení věci Tribunálu, aby Tribunál rozhodl o jejích návrhových žádáních, kterými se domáhá zrušení rozhodnutí ze dne 12. června 2014, a

— uložil Komisi náhradu veškerých nákladů řízení jak v prvním stupni, tak v rámci řízení o kasačním opravném prostředku.

20 Komise žádá Soudní dvůr, aby zamítl kasační opravný prostředek a uložil navrhovatelce náhradu nákladů řízení.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

Argumentace účastnic řízení

21 Prvním důvodem kasačního opravného prostředku navrhovatelka v podstatě tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když v bodě 36 napadeného usnesení dospěl k závěru, že rozhodnutí ze dne 25. března 2015 formálně nahradilo rozhodnutí ze dne 12. června 2014. Tribunál podle navrhovatelky neověřil legalitu a platnost tohoto údajného nahrazení a nepřezkoumal právní základ a právní postup, který se uplatní pro účely takového nahrazení.

22 Tribunál tak podle navrhovatelky nesprávně dospěl k závěru, že rozhodnutí ze dne 12. června 2014 „již nepatří do právního řádu Unie“ a že se proto věc T-639/14 stává bezpředmětnou.

23 Zamítnutí prvního důvodu kasačního opravného prostředku by kromě toho podle navrhovatelky znamenalo, že nesprávné právní posouzení, kterého se Tribunál dopustil, založilo překážku věci rozsouzené, což by mělo přímý vliv na její žalobu ve věci T-352/15. V této věci totiž navrhovatelka v rámci prvního žalobního důvodu zpochybnila možnost, že rozhodnutí ze dne 25. března 2015 mohlo legálně nahradit rozhodnutí ze dne 12. června 2014. Potvrzení napadeného usnesení by tedy znamenalo automatické zamítnutí prvního žalobního důvodu směřujícího ke zrušení ve věci T-352/15.

24 Vzhledem k nedostatku jakéhokoliv odůvodnění pro údajné nahrazení by napadené usnesení kromě toho bylo rovněž stiženo nedostatkem odůvodnění.

25 Komise má naopak za to, že body 36 a 37 napadeného usnesení jsou řádně odůvodněny, protože z kasačního opravného prostředku vyplývá, že navrhovatelka byla o odůvodnění Tribunálu řádně spravena a závěry Tribunálu umožňují Soudnímu dvoru vykonat přezkum. Ve skutečnosti navrhovatelka s odůvodněním napadeného usnesení podle Komise nesouhlasí.

26 Tribunál však dle Komise správně neprovedl přezkum legality nahrazení rozhodnutí ze dne 12. června 2014 rozhodnutím ze dne 25. března 2015, protože rozhodnutí ze dne 25. března 2015 nebylo ve věci T-639/14 dotčeno. Legalita tohoto rozhodnutí byla předmětem žaloby ve věci T-352/15. Pokud nebylo rozhodnutí ze dne 25. března 2015 zrušeno, musí požívat presumpce platnosti, která se pojí k aktům unijních orgánů, a musí vyvolávat právní účinky.

27 Zrušení rozhodnutí ze dne 12. června 2014 kromě toho nemůže přinést žádnou výhodu navrhovatelce oproti její současné situaci, protože Komise přijetím rozhodnutí ze dne 25. března 2015 skutečně předpokládala možnost, že Tribunál rozhodne o zrušení dotčeného rozhodnutí z důvodu, že bylo stiženo formální vadou. Toto rozhodnutí je totiž pouhým dopisem podepsaným úředníkem, nikoliv „oficiálním rozhodnutím“ Komise zveřejněným jako takovým. Zrušení rozhodnutí ze dne 12. června 2014 by tedy stále vyžadovalo, aby Komise přijala oficiální rozhodnutí, jako je rozhodnutí ze dne 25. března 2015.

28 S ohledem na tyto úvahy má Komise za to, že překážka věci pravomocně rozsouzené, pokud jde o napadené usnesení, není schopna ovlivnit žalobní důvody směřující ke zrušení předložené ve věci T-352/15.

Závěry Soudního dvora

29 Podle judikatury Soudního dvora čl. 13 odst. 1 nařízení č. 659/1999 Komisi ukládá, aby jakmile byly zúčastněnými stranami předloženy případné doplňující připomínky nebo jakmile uplynula přiměřená lhůta, ukončila předběžnou fázi přezkumu přijetím rozhodnutí podle čl. 4 odst. 2, 3 nebo 4 uvedeného nařízení, tedy přijetím rozhodnutí konstatujícího neexistenci podpory, rozhodnutí nevznášet námitky nebo rozhodnutí zahájit formální vyšetřovací řízení (rozsudek ze dne 16. prosince 2010, Athinaïki Techniki v. Komise, C-362/09 P, EU:C:2010:783, bod 63).

30 Jak vyplývá mimo jiné z bodů 15 až 18 napadeného usnesení, Komise svým rozhodnutím ze dne 12. června 2014 přijala akt o odložení věci, kterým rozhodla o ukončení předběžného řízení o přezkumu zahájeného na základě stížnosti navrhovatelky, a konstatovala, že zahájené šetření neumožnilo dospět k závěru, že existuje podpora ve smyslu článku 107 SFEU, a odmítla tudíž zahájit formální vyšetřovací řízení upravené v čl. 108 odst. 2 SFEU.

31 Komise tímto zaujala konečné stanovisko k návrhu, kterým se navrhovatelka domáhala, aby bylo určeno, že byly porušeny články 107 a 108 SFEU. Dále vzhledem k tomu, že rozhodnutí ze dne 12. června 2014 zabránilo navrhovatelce předložit připomínky v rámci formálního vyšetřovacího řízení, vyvolalo tím závazné právní účinky, kterými mohly být dotčeny její zájmy. Dotčené rozhodnutí je tedy napadnutelným aktem ve smyslu článku 263 SFEU (viz rozsudek ze dne 16. prosince 2010, Athinaïki Techniki v. Komise, C-362/09 P, EU:C:2010:783, bod 66).

32 I když Soudní dvůr rozhodl, že Komise smí zrušit *ab initio* rozhodnutí o odložení stížnosti týkající se údajné protiprávní podpory k napravení protiprávnosti uvedeného rozhodnutí (rozsudek ze dne 16. prosince 2010, Athinaïki Techniki v. Komise, C-362/09 P, EU:C:2010:783, bod 70), přijetí čistě potvrzujícího rozhodnutí nemůže být považováno za takové zrušení jeho autorem *ab initio*.

33 V tomto ohledu je třeba připomenout, že čistě potvrzující akt pouze potvrzuje předchozí akt, pokud neobsahuje žádnou novou skutečnost v porovnání s tímto předchozím aktem (rozsudek ze dne 3. dubna 2014, Komise v. Nizozemí a ING Groep, C-224/12 P, EU:C:2014:213, bod 69 a citovaná judikatura).

34 Naproti tomu rozhodnutí, kterým se zcela nebo zčásti vyhovuje stížnosti dotyčného, není rozhodnutím, kterým se potvrzuje předchozí zamítavé rozhodnutí (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. května 1980, Kuhner v. Komise, 33/79 a 75/79, EU:C:1980:139, bod 9).

35 Žaloba proti potvrzujícímu rozhodnutí je kromě toho nepřípustná, pouze pokud potvrzené rozhodnutí nabylo ve vztahu k dotyčnému právní moci, neboť proti němu nebyla ve stanovené lhůtě podána žaloba. V opačném případě má dotyčná osoba právo napadnout buď potvrzené či potvrzující rozhodnutí, nebo obě tato rozhodnutí (rozsudek ze dne 18. prosince 2007, Weißenfels v. Parlament, C-135/06 P, EU:C:2007:812, bod 54).

36 V projednávaném případě je třeba konstatovat, že rozhodnutí ze dne 25. března 2015 pouze potvrzuje rozhodnutí ze dne 12. června 2014, jelikož Komise v návaznosti na přezkum informací, které jí byly předloženy, pouze znovu odmítla zahájit řízení ve věci formálního vyšetřování, aniž vlastně zohlednila novou skutečnost. Rozhodnutí ze dne 12. června 2014 tudíž nebylo rozhodnutím ze dne 25. března 2015 zrušeno jeho autorem *ab initio*.

37 Připustit v takovém případě, že po přijetí nového rozhodnutí Komisí již není na místě rozhodovat o žalobě na neplatnost podané proti původnímu rozhodnutí, by kromě toho mohlo bránit účinnosti soudního opravného prostředku.

38 Stačilo by totiž, aby Komise odložila stížnost podanou zúčastněnou stranou, dále poté, co tato strana podá žalobu, zrušila rozhodnutí o odložení stížnosti *ab initio*, znovu zahájila předběžnou fázi přezkumu a opakovala tyto úkony tolikrát, kolikrát bude zapotřebí, aby se vyhnula jakémukoli soudnímu přezkumu svého jednání (viz rozsudek ze dne 16. prosince 2010, Athinaïki Techniki v. Komise, C-362/09 P, EU:C:2010:783, bod 68).

39 To platí tím spíše tehdy, když Komise, jako v projednávaném případě, v průběhu řízení před Tribunálem v návaznosti na žalobu na neplatnost rozhodnutí o odložení stížnosti požádá o pozastavení tohoto řízení za účelem přezkoumání věci, a poté pouze a jednoduše potvrdí své původní rozhodnutí.

40 Jinak by tomu mohlo být pouze tehdy, kdyby Komise nahradila rozhodnutí o odložení stížnosti k napravení protiprávnosti uvedeného rozhodnutí, přičemž by uvedla protiprávní povahu, kterou bylo toto rozhodnutí stiženo (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. prosince 2010, Athinaïki Techniki v. Komise, C-362/09 P, EU:C:2010:783, bod 70).

41 V každém případě však z rozhodnutí ze dne 25. března 2015 nevyplývá, že Komise jeho přijetím zamýšlela zrušit rozhodnutí ze dne 12. června 2014 *ab initio*, aby napravila protiprávnost, kterou bylo toto rozhodnutí stiženo.

42 Tribunál, aby zajistil řádný výkon spravedlnosti, se tedy v projednávaném případě mohl mimo jiné navrhovatelky dotázat, zda v návaznosti na vydání rozhodnutí ze dne 25. března 2015 chce přizpůsobit svá návrhová žádání a napadnout jimi také toto poslední rozhodnutí, o což může žalobce požádat v souladu s článkem 86 jednacího řádu Tribunálu, je-li akt, proti němuž byla podána žaloba na neplatnost, nahrazen nebo změněn jiným aktem se stejným předmětem.

43 Vzhledem k výše uvedeným úvahám Tribunál v bodech 36 a 37 napadeného usnesení nesprávně konstatoval, že rozhodnutí ze dne 25. března 2015 formálně nahradilo rozhodnutí ze dne 12. června 2014, a spor se proto stal bezpředmětným, takže již není namístě o něm rozhodnout.

44 Z toho důvodu je třeba vyhovět kasačnímu opravnému prostředku a zrušit napadené usnesení, aniž by bylo třeba zkoumat ostatní žalobní důvody a argumenty.

K žalobě před Tribunálem

45 Podle čl. 61 prvního pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie může Soudní dvůr v případě, že zruší rozhodnutí Tribunálu, sám vydat konečné rozhodnutí ve věci, pokud to soudní řízení dovoluje.

46 Vzhledem k tomu, že Tribunál rozhodl, že o žalobě již není třeba rozhodovat, a nezabýval se její přípustností a meritem sporu, má Soudní dvůr za to, že stav řízení nedovoluje, aby sám ve věci rozhodl, takže je třeba věc vrátit Tribunálu a rozhodnout, že o nákladech řízení bude rozhodnuto později.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

1) **Usnesení Tribunálu Evropské unie ze dne 9. února 2016, DEI v. Komise (T-639/14, nezveřejněné, EU:T:2016:77), se zrušuje.**

2) **Věc se vrací Tribunálu Evropské unie.**

3) **O nákladech řízení bude rozhodnuto později.**

Podpisy.